

Læreplan i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge – videregående opplæring

Fastsatt som forskrift av Kunnskapsdepartementet 17. mars 2016.

Eksamensordningen for privatister fastsatt av Kunnskapsdepartementet 28. juli 2017.

Gjelder fra 01.08.2017

Formål

Norskfaget er et sentralt fag for kulturforståelse, kommunikasjon, dannelse og identitetsutvikling. Gjennom aktiv bruk av det norske språket innlemmes ungdom med kort botid i Norge i kultur og samfunnsliv, og rustes til deltakelse i arbeidsliv og demokratiske prosesser. Norskfaget åpner en arena der de får anledning til å finne sine egne stemmer, ytre seg, bli hørt og få svar.

Samtidig skal norskfaget utvikle elevenes språkkompetanse ut fra de evner, behov og språklige og kulturelle forutsetninger den enkelte har. Muntlige ferdigheter, lese- og skrivekompetanse på norsk er både et mål i seg selv og et nødvendig grunnlag for læring og forståelse i alle fag på alle trinn. Faget skal motivere til lese- og skrivelyst, og bidra til å utvikle gode læringsstrategier.

I norskfaget møter elevene et bredt spekter av tekster. Faget bygger på et tekstbegrep som inkluderer både muntlige, skriftlige og sammensatte tekster der skrift, lyd og bilder spiller sammen. Elevene skal lære å orientere seg i mangfoldet av tekster, og faget skal gi rom for både opplevelse, læring og refleksjon. I løpet av opplæringen skal de lese skjønnlitteratur og sakprosa, utvikle evnen til kritisk tenking og få perspektiv på teksthistorien. Gjennom muntlig og skriftlig kommunikasjon kan de sette ord på egne tanker og stå fram med meninger og vurderinger. De skal selv produsere ulike typer tekster med hensiktsmessige verktøy og tilpasse språk og form til ulike formål, mottakere og medier. Etter hvert vil de også kunne fordype seg i faglige emner og bli dyktigere til å formidle et faglig innhold til andre.

Norskfaget befinner seg i spenningsfeltet mellom det historiske og det samtidige, det nasjonale og det globale. Et hovedmål for opplæringen i norsk for elever med kort botid i Norge er språklig selvtillit, kulturforståelse og respekt for andre mennesker og kulturer. Å se norsk språk, kultur og litteratur i et historisk og internasjonalt perspektiv og i lys av egen erfaringsbakgrunn kan gi elevene større forståelse for det samfunnet de er en del av. Norsk kulturarv byr på et forråd av tekster som kan få ny og uventet betydning når perspektivene utvides. Kulturarven er slik sett en levende tradisjon som forandres og skapes på nytt, og norskfaget skal oppmuntre elevene til å bli aktive bidragsytere i denne prosessen.

I Norge er både norsk og samisk offisielle språk, og bokmål og nynorsk er sidestilte målformer. Vi bruker mange ulike dialekter og talemålsvarianter, men også andre språk enn norsk. Det språklige mangfoldet er en ressurs for utviklingen av den enkeltes språkkompetanse. Med utgangspunkt i denne språksituasjonen skal elevene få et bevisst forhold til språklig mangfold. De skal lære å skrive hovedmålet sitt, og å lese bokmål og nynorsk. Formålet med opplæringen i hovedmålet er å utvikle elevens språkforståelse og gi et godt grunnlag for mestring av norsk språk i samfunns- og yrkesliv.

Hovedområder

Faget er strukturert i hovedområder som det er formulert kompetansemål innenfor. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Faget er et fellesfag for alle utdanningsprogrammene i videregående opplæring. Opplæringen skal derfor gjøres mest mulig relevant for elevene ved at den tilpasses de ulike utdanningsprogrammene.

Norsk for elever med kort botid i Norge har kompetansemål etter Vg1, Vg2 og Vg3 i studieforberedende utdanningsprogram i videregående opplæring. I yrkesfaglige utdanningsprogram er det kompetansemål etter Vg2 og etter påbygging til generell studiekompetanse.

Oversikt over hovedområder:

Årstrinn	Hovedområder		
Vg1-Vg3	Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Språk, litteratur og kultur

Muntlig kommunikasjon

Hovedområdet muntlig kommunikasjon handler om å lytte og tale i forskjellige sammenhenger og å bli en del av et språklig fellesskap. Å lytte og tale er sentralt for utviklingen av sosial og kulturell kompetanse og for estetisk utfoldelse og opplevelse.

Lytting er en aktiv handling der eleven skal lære og forstå gjennom å oppfatte, tolke og vurdere andres utsagn. Gjennom forberedt muntlig framføring og spontan muntlig samhandling skal eleven utvikle evnen til å kommunisere med andre og uttrykke kunnskap, tanker og ideer med variert ordforråd i ulike sjangere. Muntlig kommunikasjon omfatter også å tilpasse språk, uttrykksformer og formidlingsmåte til kommunikasjonssituasjonen.

Skriftlig kommunikasjon

Hovedområdet skriftlig kommunikasjon handler om å lese og skrive norsk. Opplæringen skal systematisk videreutvikle lese- og skrivekompetansen på norsk. Opplæringen i lesing skal stimulere elevens lyst og evne til å lese og å skrive, og eleven skal lese ulike egnede tekster, både for å lære og å oppleve. Leseopplæringen skal samtidig bidra til at eleven blir bevisst sin egen utvikling som leser og skriver.

Skrijving innebærer å uttrykke, bearbeide og kommunisere tanker og meninger i ulike typer tekster og sjangere. Sammensatte tekster er en naturlig del av de tekstene elevene skal lese og utforme. God skriftlig kommunikasjon forutsetter et godt ordforråd, ferdigheter i tekstbygging, kjennskap til skriftspråklige konvensjoner og evne til å tilpasse tekst til formål og mottaker.

Språk, litteratur og kultur

Hovedområdet språk, litteratur og kultur handler om norsk språk- og tekstkultur, også med internasjonale perspektiver. Elevene skal utvikle en selvstendig forståelse av norsk språk og litteratur og få innsikt i hvordan språk og tekster har endret seg over tid og fortsatt er i endring.

Elevene skal få kunnskap om språket som system og språket i bruk. De skal lese og reflektere over et variert utvalg egnede eldre tekster i moderne språkdrakt, og nyere tekster i ulike sjangere og fra ulike medier. I tillegg skal elevene forholde seg til tradisjoner i norsk teksthistorie i et sammenlignende perspektiv mellom nåtid og fortid og i lys av impulser utenfra.

Timetall

Timetall er oppgitt i 60-minutters enheter:

STUDIEFORBEREDENDE UTDANNINGSPROGRAM

Vg1: 113 timer

Vg2: 112 timer

Vg3: 168 timer

YRKESFAGLIGE UTDANNINGSPROGRAM

Vg1: 56 timer

Vg2: 56 timer

PÅBYGGING TIL GENERELL STUDIEKOMPETANSE FOR YRKESFAGLIGE UTDANNINGSPROGRAM

Vg3: 281 timer

Grunnleggende ferdigheter

Arbeid med grunnleggende ferdigheter i norskfaget er særlig viktig for elever med kort botid i Norge. Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I norsk forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Muntlige ferdigheter i norsk er å skape mening gjennom å lytte, samtale og tale, og å kunne tilpasse språket til formål og mottaker. Norskfaget har et særlig ansvar for å utvikle elevenes evne til å mestre ulike muntlige kommunikasjonsformer og å kunne planlegge og framføre muntlige presentasjoner av ulik art. Utviklingen av muntlige ferdigheter i norskfaget forutsetter systematisk arbeid med muntlige sjangere og strategier i stadig mer komplekse lytte- og talesituasjoner. Det innebærer å lytte aktivt og å forstå og samtale om norskfaglige emner og problemstillinger og tekster av økende omfang og kompleksitet. Det innebærer videre å bruke det muntlige språket stadig mer presist og nyansert i samtaler og i andre typer muntlige tekster, selv om kravene til muntlig språkkompetanse ikke er like høye som for elever med norsk som førstespråk. For elever med kort botid i Norge vil systematisk arbeid med muntlige ferdigheter også være særlig viktig for utviklingen av gode lese- og skriveferdigheter.

Å kunne skrive i norsk er å ytre seg i norskfaglige sjangere på en hensiktsmessig måte. Det vil si å kunne skrive teksttyper som er relevante for faget og å kunne ta i bruk norskfaglige begreper. Å skrive i norskfaget er også en måte å utvikle og strukturere ideer og tanker på og en metode for å lære. Norskfaget har et særlig ansvar for å utvikle elevenes evne til å planlegge, utforme og bearbeide stadig mer komplekse tekster som er tilpasset formål og mottaker. Utviklingen av skriftlige ferdigheter i norskfaget forutsetter systematisk arbeid med formelle skriveferdigheter, tekstkunnskap og ulike skrivestrategier. Det innebærer videre å kunne uttrykke seg med stadig større språklig sikkerhet, selv om kravene til skriftlig språkkompetanse ikke er like høye som for elever som har norsk som førstespråk.

Å kunne lese i norsk er å skape mening fra egnede tekster i et bredt utvalg sjangere fra nåtid og fortid. Lesing er både en ferdighet og en kulturell kompetanse. Lesing er avhengig av kulturforståelse, og samtidig utvikler lesing kulturforståelse. Det innebærer å engasjere seg i tekster og å få innsikt i andre menneskers tanker, opplevelser og skaperkraft. Det innebærer videre å kunne finne informasjon og forstå resonnementer og framstillinger i ulike typer tekster på skjerm og papir, og å kunne forholde seg kritisk og selvstendig til de leste tekstene. Utviklingen av leseferdigheter i norskfaget forutsetter at elevene leser ofte og mye, og at de arbeider systematisk med lesestrategier som er tilpasset formålet med lesingen og med ulike typer tekster i faget.

Utviklingen går fra grunnleggende avkoding og forståelse av enkle tekster til å kunne forstå, tolke, reflektere over og vurdere stadig mer komplekse tekster i ulike sjangere.

Å kunne regne i norsk er å tolke og forstå informasjon i tekster som inneholder tall, størrelser eller geometriske figurer. Det innebærer å kunne vurdere, reflektere over og kommunisere om sammensatte tekster som inneholder grafiske framstillinger, tabeller og statistikk. Utviklingen i regneferdigheter i norskfaget innebærer å skape helhetlig mening i stadig mer krevende tekster der ulike uttrykksformer må ses i sammenheng.

Digitale ferdigheter i norsk er å bruke digitale verktøy, medier og ressurser for å innhente og behandle informasjon, skape og redigere ulike typer tekster og kommunisere med andre. I denne sammenhengen er det viktig å kunne vurdere og bruke kilder på en bevisst måte. Utviklingen av digitale ferdigheter er en del av lese- og skriveopplæringen i norskfaget, og innebærer å finne, bruke og etter hvert vurdere og referere til digitale kilder i skriftlige og muntlige tekster, og selv produsere stadig mer komplekse tekster. Videre innebærer det å utvikle kunnskap om opphavsrett og personvern, og å ha en kritisk og selvstendig holdning til ulike typer av digitale kilder.

Kompetansemål

Kompetansemål etter Vg1 – studieforberedende utdanningsprogram og Vg2 – yrkesfaglige utdanningsprogram

Muntlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forstå vanlige idiomer og ha et tilstrekkelig stort ordforråd til å kunne forstå hovedinnholdet i undervisningen og diskusjonene i klasserommet
- lytte til og vise åpenhet overfor andres argumentasjon og bruke saklige argumenter i diskusjoner
- lytte etter, gjenfortelle, forklare og reflektere over innholdet i lærestoff
- uttrykke seg med forståelig uttale og språkføring i ulike kommunikasjonssituasjoner
- vise noe mottakerbevissthet ved å tilpasse innhold og språk til ulike situasjoner
- samtale om hvordan valg av ord, stemmebruk og intonasjon skaper mening
- bruke norskfaglige kunnskaper og begreper i samtaler om tekst og språk
- bruke fagkunnskap og fagterminologi fra eget utdanningsprogram og egen erfaringsbakgrunn i samtaler og presentasjoner om skole, samfunn og arbeidsliv
- kombinere auditive, skriftlige og visuelle uttrykksmåter og bruke ulike digitale verktøy i presentasjoner
- prøve ut ulike roller i samtaler, diskusjoner, dramatiseringer og presentasjoner
- vurdere egne muntlige ferdigheter og arbeide målbevisst og aktivt for å forbedre dem

Skriftlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese et representativt utvalg egnede samtidstekster, skjønnlitteratur og sakprosa, på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk og andre språk, og reflektere over innhold, form og formål
- bruke egne ord for å referere, oppsummere og reflektere over hovedmomenter i en egnet tekst
- finne hovedsyn og forklare noen trekk ved argumentasjonen i egnede sakprosaetekster
- skrive korte kreative, informative og reflekterende tekster etter mønster fra ulike eksempletekster

- skrive enkle argumenterende tekster med begrunnede synspunkter
- skrive med funksjonell håndskrift og bruke tastatur i egen skriving
- variere ordvalg og setningsbygning i egen skriving
- skrive tekster med tema og fagterminologi som er tilpasset eget utdanningsprogram etter mønster fra ulike eksempeltekster
- bruke ulike estetiske uttrykksformer i sammensatte tekster
- uttrykke seg med et funksjonelt ordforråd og til en viss grad mestre sentrale regler innenfor ortografi, formverk og setningsbygning
- planlegge, utforme og revidere egne tekster ut fra faglige kriterier
- integrere, referere og sitere relevante kilder på en etterprøvbar måte der det er hensiktsmessig
- velge ut og vurdere informasjon fra bibliotek og digitale informasjonskanaler
- følge grunnleggende prinsipper for personvern og opphavsrett
- bruke datateknologien til å arkivere og systematisere tekster

Språk, litteratur og kultur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beherske sentrale grammatiske begreper som beskriver hvordan språk er bygd opp
- identifisere noen grammatiske særtrekk ved norsk språk og noen viktige likheter og forskjeller mellom norsk og eget morsmål
- beskrive ut fra egne erfaringer hvordan språk og sjangere brukes av representanter for ulike yrkesgrupper og i ulike sosiale sammenhenger
- gi eksempler på flerspråklighet og drøfte noen viktige fordeler og utfordringer i flerspråklige samfunn
- drøfte kulturmøter og kulturkonflikter med utgangspunkt i et utvalg samtidstekster
- gjøre rede for de språklige virkemidlene kontraster, gjentakelser og sammenligninger, symboler og andre språklige bilder, og bruke dem i egne tekster i ulike sjangere
- tolke og vurdere sammenhengen mellom innhold, form og formål i egnede sammensatte tekster, og vurdere tekstene ut fra egne erfaringer og referanserammer
- bruke forskjellige former for digitale og papirbaserte ordbøker

Kompetansemål etter Vg2 – studieforberedende utdanningsprogram

Muntlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lytte til og forstå muntlig norsk godt nok til å kunne delta i ulike muntlige aktiviteter som aktør og tilhører
- lytte til, vurdere og gi veiledende tilbakemelding på andres muntlige presentasjoner
- uttrykke seg med godt forståelig uttale og funksjonelt ordforråd
- videreutvikle evnen til å tilpasse innhold og språk etter situasjon
- bruke kunnskap om retoriske appellformer i presentasjoner
- presentere norskfaglige og andre emner og drøfte det framlagte innholdet
- formidle faginnhold og bruke digitale medier og verktøy i formidlingen

Skriftlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese egnede tekster på bokmål og nynorsk med flyt, sammenheng og forståelse

- lese egnede tekster i ulike sjangere for å ta stilling til spørsmål tekstene tar opp, og verdier de representerer
- skrive sammenhengende med funksjonell håndskrift, og bruke tastatur på en hensiktsmessig måte
- skrive kreative, informative og argumenterende tekster tilpasset formål og mottaker
- skrive enkle litterære tolkninger og resonnerende tekster
- mestre de fleste sentrale regler innenfor ortografi, formverk, setningsbygning og tekstbinding

Språk, litteratur og kultur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for likheter og forskjeller mellom moderne norsk språk og eget morsmål
- gjøre rede for hovedlinjer i norsk språkdebatt og språkpolitikk på 1800-tallet
- analysere innhold og vurdere bruk av virkemidler i egnede tekster hentet fra ulike digitale medier, og se dem i lys av den kulturelle referanserammen tekstene er produsert i
- vurdere bruk av humor og ironi i egnede tekster
- gjenkjenne retoriske appellformer og måter å argumentere på
- sammenligne fortellemåter og verdier i et utvalg egnede samtidstekster med fortellemåter og verdier i myter og folkediktning fra ulike land
- forklare hvordan ulike forestillinger om det norske kommer til uttrykk i sentrale tekster fra slutten av 1700-tallet til 1870-årene og i et utvalg egnede samtidstekster
- lese et utvalg egnede sentrale norske og noen europeiske tekster fra middelalderen til og med romantikken i moderne språkdrakt, sette dem inn i en kulturhistorisk sammenheng og reflektere over form og innhold
- referere til og vurdere kilder i aktuelle faglige situasjoner

Kompetansemål etter Vg3 – studieforberedende utdanningsprogram

Muntlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- sammenfatte informasjon i lengre muntlige presentasjoner
- lytte til og forstå muntlig norsk godt nok til å kunne følge resonnementer og delta aktivt i ulike former for muntlig kommunikasjon
- lytte til og vurdere argumentasjonen i muntlige tekster i ulike medier og ta stilling til innhold og formål
- lytte til, forstå og gjengi enkel informasjon fra svensk og dansk
- uttrykke seg både forberedt og spontant med god uttale og flyt og med et variert ordforråd
- tilpasse innhold og språk til ulike situasjoner
- bruke kunnskap om retoriske appellformer i diskusjoner og presentasjoner
- bruke relevant terminologi i samtaler om norskfaglige emner
- sette sammen og framføre et avgrenset litterært program

Skriftlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- orientere seg i egnede tekster av ulik kompleksitet og velge, sammenfatte og vurdere informasjon
- lese et utvalg egnede samtidstekster og reflektere over hvordan disse tekstene språklig og tematisk forholder seg til vår tid

- bruke kunnskap om tekst, sjanger og språklige virkemidler til å planlegge, utforme og bearbeide egne tekster
- skrive litterære tolkninger, kreative og resonnerende tekster med utgangspunkt i norskfaglige tekster og egen erfaringsbakgrunn
- skrive informative tekster, utgreiinger og drøftinger med klar hensikt, god struktur og saklig informasjon
- uttrykke seg med et funksjonelt ordforråd og god språkføring og mestre sentrale regler i formverk og ortografi
- tilpasse språket etter formål, innhold og mottaker
- bruke kilder på en kritisk og etterprøvbart måte, beherske digital kildehenvisning og følge regler for personvern og opphavsrett

Språk, litteratur og kultur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for noen særtrekk ved et utvalg norske talemålsvarianter og reflektere over forhold som kan påvirke utviklingen av talemål
- gjøre rede for norsk språkdebatt og språkpolitikk fra år 1900 til i dag
- gjøre rede for noen konsekvenser norsk språk- og fornorskingspolitikk har hatt for samisk språk og kultur
- gjøre rede for et egnet utvalg nordiske tekster i oversettelse
- analysere, tolke og sammenligne et utvalg egnede norske og noen internasjonale tekster fra ulike litterære tradisjoner fra romantikken til i dag, og sette dem inn i en kulturhistorisk sammenheng
- forklare argumentasjonen i egnede sakprosaetekster ved å bruke kunnskap fra retorikken
- gjennomføre en selvvalgt fordypningsoppgave med språklig, litterært eller annet norskfaglig emne og velge kommunikasjonsverktøy ut fra faglige behov

Kompetansemål etter påbygging til generell studiekompetanse – yrkesfaglige utdanningsprogram

Muntlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lytte til og forstå muntlig norsk godt nok til å kunne delta i ulike muntlige aktiviteter som aktør og tilhører
- lytte til, vurdere og gi veiledende tilbakemelding på andres muntlige presentasjoner
- uttrykke seg med godt forståelig uttale og funksjonelt ordforråd
- videreutvikle evnen til å tilpasse innhold og språk etter situasjon
- bruke kunnskap om retoriske appellformer i presentasjoner
- presentere norskfaglige og andre emner og drøfte det framlagte innholdet
- formidle faginnhold og bruke digitale medier og verktøy i formidlingen
- sammenfatte informasjon i lengre muntlige presentasjoner
- lytte til og forstå muntlig norsk godt nok til å kunne følge resonnementer og delta aktivt i ulike former for muntlig kommunikasjon
- lytte til og vurdere argumentasjonen i muntlige tekster i ulike medier og ta stilling til innhold og formål
- lytte til, forstå og gjengi enkel informasjon fra svensk og dansk
- uttrykke seg både forberedt og spontant med god uttale og flyt og med et variert ordforråd
- tilpasse innhold og språk til ulike situasjoner
- bruke kunnskap om retoriske appellformer i diskusjoner og presentasjoner
- bruke relevant terminologi i samtaler om norskfaglige emner
- sette sammen og framføre et avgrenset litterært program

Skriftlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese egnede tekster på bokmål og nynorsk med flyt, sammenheng og forståelse
- lese egnede tekster i ulike sjangere for å ta stilling til spørsmål tekstene tar opp, og verdier de representerer
- skrive sammenhengende med funksjonell håndskrift, og bruke tastatur på en hensiktsmessig måte
- skrive kreative, informative og argumenterende tekster tilpasset formål og mottaker
- skrive enkle litterære tolkninger og resonnerende tekster
- mestre de fleste sentrale regler innenfor ortografi, formverk, setningsbygning og tekstbinding
- orientere seg i egnede tekster av ulik kompleksitet og velge, sammenfatte og vurdere informasjon
- lese et utvalg egnede samtidstekster og reflektere over hvordan disse tekstene språklig og tematisk forholder seg til vår tid
- bruke kunnskap om tekst, sjanger og språklige virkemidler til å planlegge, utforme og bearbeide egne tekster
- skrive litterære tolkninger, kreative og resonnerende tekster med utgangspunkt i norskfaglige tekster og egen erfaringsbakgrunn
- skrive informative tekster, utgreiinger og drøftinger med klar hensikt, god struktur og saklig informasjon
- uttrykke seg med et funksjonelt ordforråd og god språkføring og mestre sentrale regler i formverk og ortografi
- tilpasse språket etter formål, innhold og mottaker
- bruke kilder på en kritisk og etterprøvable måte, beherske digital kildehenvisning og følge regler for personvern og opphavsrett

Språk, litteratur og kultur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for likheter og forskjeller mellom moderne norsk språk og eget morsmål
- gjøre rede for hovedlinjer i norsk språkdebatt og språkpolitikk på 1800-tallet
- analysere innhold og vurdere bruk av virkemidler i egnede tekster hentet fra ulike digitale medier, og se dem i lys av den kulturelle referanserammen tekstene er produsert i
- vurdere bruk av humor og ironi i egnede tekster
- gjenkjenne retoriske appellformer og måter å argumentere på
- sammenligne fortellemåter og verdier i et utvalg egnede samtidstekster med fortellemåter og verdier i myter og folkediktning fra ulike land
- forklare hvordan ulike forestillinger om det norske kommer til uttrykk i sentrale tekster fra slutten av 1700-tallet til 1870-årene og i et utvalg egnede samtidstekster
- lese et utvalg egnede sentrale norske og noen europeiske tekster fra middelalderen til og med romantikken i moderne språkdrakt, sette dem inn i en kulturhistorisk sammenheng og reflektere over form og innhold
- referere til og vurdere kilder i aktuelle faglige situasjoner
- gjøre rede for noen særtrekk ved et utvalg norske talemålsvarianter og reflektere over forhold som kan påvirke utviklingen av talemål
- gjøre rede for norsk språkdebatt og språkpolitikk fra år 1900 til i dag
- gjøre rede for noen konsekvenser norsk språk- og fornorskingspolitikk har hatt for samisk språk og kultur
- gjøre rede for et egnet utvalg nordiske tekster i oversettelse
- analysere, tolke og sammenligne et utvalg egnede norske og noen internasjonale tekster fra ulike litterære tradisjoner fra romantikken til i dag, og sette dem inn i en kulturhistorisk sammenheng
- forklare argumentasjonen i egnede sakprosaetekster ved å bruke kunnskap fra retorikken

- gjennomføre en selvvalgt fordypningsoppgave med språklig, litterært eller annet norskfaglig emne og velge kommunikasjonsverktøy ut fra faglige behov

Vurdering

Standpunktvurdering

Årstrinn	Ordning
Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram	Elevene skal ha én standpunktkarakter.
Vg3 studieforbereende utdanningsprogram Vg3 påbygging til generell studiekompetanse	Elevene skal ha to standpunktkarakterer, én i norsk skriftlig og én i norsk muntlig.

Eksamen for elever

Årstrinn	Ordning
Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram	Elevene kan trekkes ut til skriftlig eksamen i norsk. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Elevene kan også trekkes ut til muntlig eksamen i norsk. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Eksamen omfatter hele faget (112 timer).
Vg3 studieforbereende utdanningsprogram Vg3 påbygging til generell studiekompetanse	Elevene skal opp til skriftlig eksamen i norsk. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Elevene kan i tillegg trekkes ut til muntlig eksamen i norsk. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Eksamen omfatter hele faget (393 timer).

Eksamen for privatister

Årstrinn	Ordning
Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram	Privatistene skal opp til skriftlig eksamen i norsk. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. I tillegg skal privatistene opp til muntlig eksamen i norsk. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Eksamen omfatter hele faget (112 timer).
Vg3 studieforbereende utdanningsprogram Vg3 påbygging til generell studiekompetanse	Privatistene skal opp til skriftlig eksamen i norsk. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. I tillegg skal privatistene opp til muntlig eksamen i norsk. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Eksamen omfatter hele faget (393 timer).

Generelle bestemmelser om vurdering er fastsatt i forskriften til opplæringsloven.